

Зулҳижжа ойининг дастлабки ўн кунининг фазилати

12:00 / 06.06.2024 42763

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қилади:

رُتَّوْلاوَعُفَّشَلَاوَرُشَعَلَايَلَوُجَفْلاو

«**Тонгга қасам.** (Зулҳижжа ойидаги аввалги) **ўн кечага қасам. Жуфт ва тоққа қасам»** (Фажр 1-3 оятлар). «Жуфтга қасам» даги «жуфт»дан мурод, зулҳижжа ойининг ўнинчи куни, «тоқ»дан мурод эса тўққизинчи кунидир (Баёнул Қуръон, 12 - бет).

«Дуррул мансур»да бир неча санадлар билан ривоятлар келтирилган бўлиб, унда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам оятдаги «ўн кечага қасам»дан зулҳижжанинги ўн куни, «тоқ»дан эса, зулҳижжанинги тўққизинчи куни, «жуфт»дан эса, зулҳижжанинги ўнинчи куни ирода

қилинган, деганлар (*Хитоботул аҳком, 146 бет*).

مايأ ن م ام " لاق م لس و ه ل ع ه ل ل ا ل ل ص ي ب ن ل ا ن ا ه ن ع ه ل ل ا ل ل ي ض ر ة ر ي ر ه ي ب ا ن ع
ن م ا ه ي ف ه ل د ب ع ت ي ن ا ه ل ل ا ل ل ي ل ا ب ا ح ا

اهنم ة ل ي ل ل ك م ا ي ق و ، ة ن س م ا ي ص ب ا ه ن م م و ي ل ك م ا ي ص ل د ع ي ، ة ح ح ل ا ي ذ ر ش ع
" ر د ق ل ا ة ل ي ل م ا ي ق ب "

Абу Хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: «Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ибодат қилинадиган бирор кун зулҳижжанинг ўн кунидан Аллоҳ таолога маҳбуб эмас. Ундаги ҳар бир куннинг рўзаси бир йилга баробардир. Ундаги ҳар бир кечада туриш қадр кечасида туришга баробардир» (*Термизий ва Ибн Можа ривоятлари*).

لَضْفَأ مَّيَّأ ن م ام " م ل س و ه ل ع ه ل ل ا ل ل ص ي ب ن ل ا ل ل و س ر ل ا ق : ل ا ق ي س ا ب ع ن ب ا ن ع
ا و ر ث ك ا ف ا ر ش ع ل ا م ا ي ا ل و د ه ن م ل ج و ز ع ه ل ل ا ل ل ي ل ا ب ا ح ا ن ه ي ف ل م ع ل ا ل و ه ل ل ا ل د ن ع
ن ا و ه ل ل ا ل ر ك ذ و ر ي ب ك ت ل ا و ل ي ل ة ل ا م ا ي ا ا ه ن ا ف ا ر ي ب ك ت ل ا و ل ي ل ة ل ا ن م ن ه ي ف
ف ع ض ة ا م ع ب س ف ع ا ض ي ن ه ي ف ل م ع ل ا و ة ن س م ا ي ص ب ل د ع ي ا ه ن م م و ي م ا ي ص

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Аллоҳ таоло наздида бирор кун ва у (кун)лардаги амал ушбу ўн кун (ва уларда қилинган амал)дан афзал (ва) Аллоҳ азза ва жаллага суюкли эмас. Бас, у(кун)ларда таҳлил ва такбирни кўпайтиринглар. Чунки, у(кун)лар таҳлил, такбир ва Аллоҳ таолога зикр (айтиладиган) кунлардир ва у(кунлар)дан бир кунининг рўзаси бир йилги рўзага баробардир. У(кун)ларда қилинган амал етти юз баробарга баробар бўлади» (*Дурри мансур, Хитоботул аҳком*).

Ушбу ўн куннинг фазилати борасида жуда кўплаб ҳадислар ворид бўлган, аммо бу ерда улардан бир нечтасини келтириш билан кифояланилди. Юқоридаги ҳадислардан зулҳижжанинг дастлабки кунидан тўққизинчи кунига қадар турли ибодатлар билан машғул бўлиб, кундузларини рўза билан, кечаларини эса, бедор ўтказишга ҳаракат қилиш лозим эканлиги келиб чиқади. Бу кунлар орасида тўққизинчи кунда тутилган рўза энг аҳамиятли ва фазилатли ҳисобланади. Бу ҳақда қуйида маълумотлар келтирилади.

Икки ийд кечаларининг фазилати

Олимлар зулҳижжанинг аввалги ўн куни афзалми ёки Рамазон ойининг охирги ўн куними, деган савол борасида ихтилоф қилганлар. Абдулҳақ Деҳлавий раҳматуллоҳи алайҳ: «Мухтор қавлга кўра зулҳижжанинг

аввалги ўн кунининг кундузи, Рамазон ойининг охирги ўн кунининг кечаси афзал ҳисобланади» деганлар. Валлоҳу аълам.

Ибни Можа раҳматуллоҳи алайҳдан икки ийд кечасини бедор ўтказиш фазилати ҳақида қуйидаги ҳадис нақл қилинган:

مَأْقُ نَمَ لَاقَ مَلَسَوِ هَيْلَعُ لَلِ اِيَصِي بَلْ اَنْعَ هَلَلِ اِيَضَرَّ مَأْمُ اِيَبْ اَنْعَ
بُؤْلُقْلْ اَتُومَتَ مَوِي هُؤْبَلَقْ تَمَّي مَلْ هَلَلِ اَبَسَتْ حُمُ نِي دِي غَلْ اِي تَلِي ل

Абу Умома розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Кимки икки ийд кечасини савоб талаб қилган ҳолатда бедор ўтказса, қалблар ўладиган кунда унинг қалби ўлмайди», дедилар» (Ибн Можа ривояти).

Такбир ва ташриқ

نَمَ اَم " : مَلَسَوِ هَيْلَعُ لَلِ اِيَصِي بَلْ اَنْعَ هَلَلِ اِيَضَرَّ مَأْمُ اِيَبْ اَنْعَ
رُشَعْلْ اِم اِي اَلْ هَذَهْ نَمَ لَجَّ وَّ رَعَّ هَلَلِ اِي لِبْحَ اَنْعَ هَلَلِ اِي وَ هَلَلِ اِي دَنْعُ لَضْفَ اِم اِي ا
رُكُؤْ رِي بَكَّتْ اَو لِي لَهْ اَم اِي اَهْ اِنْفَ اِي رِي بَكَّتْ اَو لِي لَهْ اَم اِي اَنْعَ هَلَلِ اِي نَمَ نَهِي اِي اُورْتْ كَ اَف
هَئِ اَم اَبَسْ فَعَضُ اِي نَهِي اِي لَمَّ اَو اِي نَسَ اِي صَبْ لَدَعُ اِي اَهْ نَمَ مَوِي اِي صَ اِنْ اَو اِي لَلِ
فَعَضُ

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Аллоҳ таоло наздида бирор кун ва у(кун)лардаги амал ушбу ўн кун (ва уларда қилинган амал)дан афзал (ва) Аллоҳ азза ва жаллага суюкли эмас. Бас, у(кун)ларда таҳлил ва такбирни кўпайтиринглар. Чунки, у(кун)лар таҳлил, такбир ва Аллоҳ таолога зикр (айтиладиган) кунлардир ва у(кунлар)дан бир кунининг рўзаси бир йилги рўзага баробардир. У(кун)ларда қилинган амал етти юз баробар бўлади» (Дурри мансур, Хитоботул аҳком).

Ушбу ҳадиси шарифдан зулҳижжанинг дастлабки ўн кунида такбир ва таҳлилни кўпайтириш маҳбуб амал эканлиги билинади. Лекин, тўққизинчи зулҳижжанинг бомдод намозидан то ўн учинчи куннинг аср намозигача баланд овоз билан бир мартаба такбир айтиш зарурийдир.

مَوِي رُجْفَلْ اِلْ اَلْ صَدْعَبْ رُبْ كُيَ اِنَا كُ هَ اَنْعَ هَلَلِ اِيَضَرَّ اِي لَعُ نَعَنْ مَحْرَلْ اِي دَبْ اِيَبْ اَنْعَ
رُصْ اَلْ اَدْعَبْ رُبْ كُيَ و رُ قِي رُشَتْ اَم اِي اَرَا نَمَ رُصْ اَلْ اِلْ اَلْ اِلْ اَلْ اِلْ اَلْ اِلْ اَلْ اِلْ اَلْ اِلْ

Абу Абдураҳмон розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Али розияллоҳу анҳу арафа куни бомдод намозидан кейин то охирги ташриқ кунининг аср намозигача ва аср намозидан кейин ҳам такбир

айтар эдилар» (Мусаннафи Абу Шайба).

عَفَرَ مَوْيَ رَبِّكَ يَمْسُو هِيَ لَعَلَّ يَصُوبُ لَنَا لَأَقْ هِنَعِ لَلِضَرْبِ رَجْ نَعِ
قِيْرُشَّتْ لِمَايَ أَرْخَ رُصْغَ لَعَالِصَ لَعَالِصَ لَعَالِصَ لَعَالِصَ

Жобир розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам арафа куни бомдод намозидан кейин то охирги ташриқ кунининг аср намозигача такбир айтар эдилар» (Байҳақий ривояти).

Муқим киши зулҳижжанинг тўққизинчи куни бомдод намозидан, ўн учинчи кунининг аср намозигача жамоат билан, такбири ташриқни бир мартаба айтиши вожибдир. Аммо мусофир, ёлғиз намоз ўқувчи ва аёлларга вожиб эмас. Лекин буларнинг барчаси такбири ташриқни айтишлари вожиб деган уламолар ҳам бор. Шунинг учун юқоридагилар ҳам такбири ташриқни айтишлари яхшидир. Такбири ташриқ лафзлари қуйидагилар:

مَحَلَّ لَعَلَّ مَوْيَ رَبِّكَ أَلَّ لَعَلَّ مَوْيَ رَبِّكَ أَلَّ لَعَلَّ مَوْيَ رَبِّكَ أَلَّ لَعَلَّ مَوْيَ رَبِّكَ أَلَّ

Такбири ташриқ лафзи:

«Аллоху акбар, Аллоху акбар, Ла илаҳа иллаллоху валлоху акбар, Аллоху акбар ва лиллаҳил ҳамд» (Баҳрур роик).

Маъноси: Аллох буюқдир, Аллох буюқдир. Аллох таолодан ўзга илох йўқдир. Аллох буюқдир, Аллох буюқдир ва ҳамд Аллох таоло учундир. Ташриқ кунларида қолдирган намозини қазосини адо қилаётган пайтда, саломдан кейин такбир айтишлиги лозим.

Арафа кунининг рўзаси

عَفَرَ مَوْيَ مَائِيْ : لَوْ قِي مَسَّوْ هِيَ لَعَلَّ يَصُوبُ لَنَا لَأَقْ هِنَعِ لَلِضَرْبِ رَجْ نَعِ
مَوْيَ فَلَ مَايَصَك

Оиша розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам: «Арафа кунининг рўзаси минг куннинг рўзаси кабидир», дедилар» (Шуабул иймон).

رَأْفَكَ عَفَرَ مَوْصَ : لَأَقْ - مَسَّوْ هِيَ لَعَلَّ يَصُوبُ لَنَا لَأَقْ هِنَعِ لَلِضَرْبِ رَجْ نَعِ
عَدَّ بَعَبَ نَسَّوْ هَلَ بَقْرَةَ نَسَّوْ نِي تَنَسَّوْ

Абу Қатода розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам: «Арафа кунининг рўзаси икки йилга

рўза тута олмайди. Чунки, ийд кунлари рўза тутиш ҳаромдир. Лекин, ой тўлган кунларда рўза тутиш суннатдир. Шу сабабли зул ҳижжа ойининг 14, 15, 16 кунлари рўза тутадими ва тутган рўзаси ой тўлган куннинг рўзасига ўтадими, ёки йўқми?

Жавоб: Зулҳижжа ойида ой тўлса тутиладиган рўза мавжуд эмас (Имдодул фатаво). Қурбонлик қилувчи тирноқ ва шунга ўхшаш нарсаларини олмай туриши Қурбонлик қилувчи киши зулҳижжа ойини кўрингандан бошлаб, то қурбонлигини сўйиб бўлгунича тирноқ ва бошқа шунга ўхшаш нарсаларини олмай туриши мустаҳабдир.

دَارًا وَرُشْعًا لِحَدِّ إِذِي " لَأَقِمَّ سَوَّءَ لَعْنَةُ اللَّهِ لِيَصْرَهَ لَلْجَلِّ لُوسَرَّ أَنْ ، ةَمَلَسَّ مُؤْنَعِ
"أَيْ شَرَّ وَرَشَّ بَوَّءَ غَشَّ نَمَّ سَمَّيَ الْفَيَّحَّضِيَّ نَأْمُ كُدَحَّ

Умму Салама розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ашр (зулҳижжанинг ўн куни) кирса ва сизлардан бирортангиз қурбонлик қилмоқчи бўлса, сочи ва юзидан бирор нарса олмасин» дедилар» (Шуабул иймон).